

1 Úvod

Česká školní inspekce předkládá tematickou zprávu s výsledky inspekční činnosti zaměřené na spolupráci základních škol s orgány sociálně-právní ochrany dětí. Inspekční činnost byla realizována podle § 174 odst. 2 písm. a) a d) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Tematická inspekční činnost se skládala ze dvou částí – z inspekčního elektronického zjišťování a z prezenční inspekční činnosti ve vybraných školách. Inspekční elektronické zjišťování se uskutečnilo od 15. března do 6. dubna 2016 v podobě on-line elektronického dotazníku pro ředitele škol. Do následných analýz bylo zahrnuto 1 069 základních škol. Prezenční inspekční činnost byla realizována od 18. dubna do 17. června 2016 v 49 základních školách.

2 Zaměření inspekční činnosti

Cílem tematické inspekční činnosti bylo poskytnout zejména informace o podobě a přínosech spolupráce základních škol a orgánů sociálně-právní ochrany dětí (dále „OSPOD“). V rámci inspekční činnosti Česká školní inspekce zjišťovala počty ohrožených dětí ve škole, ať již evidovaných orgány sociálně-právní ochrany dětí, nebo hlášených těmto orgánům školou, a to včetně důvodů evidence či hlášení. Dále byly zjišťovány počty žáků, u kterých se projevila materiální deprivace či zanedbávání, kterým se nedostávalo podpory ze strany rodiny, u kterých bylo zaznamenáno rizikové chování, kteří vyrůstali v sociálně vyloučených lokalitách nebo v rodinách, kde se vyskytují sociálně-patologické jevy. Šetření se zaměřovalo především na předávání informací, účast na případových konferencích a výchovných komisích, vnímání dopadů této spolupráce řediteli škol a spolupráci se zákonnými zástupci. Součástí zjišťování byly dále také aktivity školy v podpoře ohrožených dětí (např. zpracování problematiky v minimálním preventivním programu, pořádání besed a osvětových aktivit s externími odborníky, začlenění osvěty do výuky, přístup žáků k informacím o možnostech využití krizové pomoci, finanční a materiální podpora žáků, nabídka doučování a spolupráce s dalšími partnery) a personální podmínky pro fungování škol v oblasti sociálně-právní ochrany dětí (personální zajištění a další vzdělávání pedagogických pracovníků).

V tematické zprávě jsou používány dva pojmy – dítě a žák. V případě, že jde o sociálně-právní ochranu a syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte, je v textu používán výraz „dítě“, termín „žák“ je pak používán z pohledu školy a jejích aktivit.

3 Zjištění

3.1 Ohrožení žáci v základním vzdělávání

Přestože ředitelé škol nemusejí mít k dispozici přesné údaje o žácích evidovaných OSPOD, mohou jejich počet na základě kontaktů s tímto orgánem odhadnout. Z výsledků šetření vyplývá, že nejde o okrajový jev. V oslovených 1 069 základních školách je dle vyjádření ředitelů škol 6 958 žáků v evidenci OSPOD, tj. 3,5 % z celkového počtu zapsaných 197 952 žáků. Průměrně tak na jednu základní školu z těch škol, které byly v rámci inspekčního elektronického zjišťování osloveny, připadá 6,5 žáků. Alespoň jeden žák v evidenci OSPOD byl uveden v 67,9 % těchto škol. Jednotlivé důvody evidence žáka v OSPOD zobrazuje následující tabulka.